

CZASOPISMO PTEKARSKIE

®

Lider w kreowaniu i upowszechnianiu opieki farmaceutycznej w polskich aptekach

ISSN 1233-2755 • Rok założenia 1992 • Vol. XVI • Nr 1 (181) • Styczeń 2009

INOWROCŁAWSKI SPOSÓB NA BOLĄCZKI SŁUŻBY ZDROWIA

Bogdan OSTROWSKI

Po powstaniu wspólnego rynku europejskiego, by obronić obecność, tożsamość i wartości aptek, w 1961 roku powołano do życia Europejską Unię Aptek Społecznych (EUAS – European Union of Social Pharmacies). Dzisiaj, po ponad 40 latach istnienia, EUAS nadal ma te same, zapisane w statucie ideały i nadal promuje wysoką jakość usług farmaceutycznych, m.in. poprzez otwieranie aptek społecznych. Apteki społeczne, tworzone przez i dla pacjentów jako sposób na to, by mieli oni dostęp do właściwego i niedrogiego leku, swoje działania skupiają na realizacji interesów pacjentów. Mają być lekiem na chorobę nękającą polską farmację. Starają się zapewnić dostępność do medykamentów jak najszerszej grupie pacjentów i kładą nacisk na wszechstronną opiekę zdrowotną. Zajmują się bowiem nie tylko dystrybucją leków, ale i prowadzą szeroko rozumiane poradnictwo farmaceutyczne, udzielają pacjentom porad i informacji na temat działania preparatów leczniczych.

© Ze zbiorów własnych Stowarzyszenia „Flandria”

Sklep specjalistyczny Stowarzyszenia Wzajemnej Pomocy Flandria

© Ze zbiorów własnych Stowarzyszenia „Flandria”

Mgr farm. Małgorzata Kwiatkowska – kierownik pierwszej apteki społecznej w Polsce

IDEA APTEKI SPOŁECZNEJ W EUROPIE I W POLSCE

Ideą aptek społecznych jest utworzenie pożądanych warunków do tego, by farmaceuci mogli przekształcić apteki w miejsca udzielania pacjentowi pierw-

szych porad medycznych i pierwszej opieki zdrowotnej – tak ważnych elementów w łańcuchu systemu opieki zdrowotnej.

Dzisiaj europejskie apteki społeczne w krajach wspólnoty europejskiej znajdują się w różnych stadiach rozwoju, głównie z powodu istniejących w nich przeszkód prawnych i warunków, często dyktowanych przez duże firmy farmaceutyczne. Apteki społeczne można dziś znaleźć w Belgii, Francji, Włoszech, Holandii, Portugalii, Polsce, Szwajcarii i Wielkiej Brytanii – łącznie w tych krajach jest 2325 aptek społecznych. Działanie aptek społecznych w Austrii, Niemczech, Danii, Hiszpanii, Luksemburgu i Grecji uniemożliwiają przeszkody prawne.

W Polsce idea placówek społecznych, w których można kupować tanie lekarstwa, nie jest jeszcze powszechnie znana. Pierwszym polskim miastem,

w którym 10 lat temu przy ul. Sielankowej powstała apteka społeczna, jest Inowrocław na ziemi kujawsko-pomorskiej. Obecnie działają tu dwie apteki społeczne (druga to „Punkt Apteczny z Sercem” w Jaksicach). Pierwszą z nich, obecnie kierowaną przez mgr farm. **Małgorzatę Kwiatkowską**, powołano do życia, kiedy w mieście zainicjowano współpracę z belgijską kasą chorych i w drodze współpracy z rządem flamandzkim oraz Chrześcijańskim Stowarzyszeniem Wzajemnościowym z Belgii utworzono w maju 1995 roku pierwsze po II wojnie światowej w Europie Centralnej stowarzyszenie wzajemnościowe – Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy „Flandria” – organizację non-profit, która prowadzi działalność gospodarczą, a zyski z niej przeznacza na realizację celów statutowych organizacji: poprawę jakości i dalszy rozwój istniejących już usług lub uruchomienie nowych dziedzin działalności zgodnie z wymogami i potrzebami członków (jest ich aktualnie 7 tysięcy).

– Przesłaniem naszej działalności – mówi prezes Zarządu SWP „Flandria” **Henryk Malewicz** – jest zwiększenie dostępności do wysokiej jakości usług medycznych poprzez zawieranie umów i porozumień z ZOZ, indywidualnymi praktykami lekarskimi i pielęgniarskimi na danym terenie, prowadzenie własnych usług medycznych w przypadku ich braku na lokalnym rynku, prowadzenie usług deficytowych (skręcanie kolejek), wprowadzanie rabatów dla członków Stowarzyszenia, korzystanie z pomocy pro-

© Ze zbiorów własnych Stowarzyszenia „Flandria”

Punkt apteczny w Jaksicach

fesjonalnej opieki wolontaryjnej, samorealizacji poprzez wolontariat na rzecz dzieci, chorych, starszych i niepełnosprawnych. Dokładamy wszelkich starań, by świadczone przez nas usługi były na najwyższym poziomie. Oprócz Inowrocławia działamy w Bydgoszczy, Toruniu, Włocławku, Poznaniu i Jaksicach.

PRZETARTYM PRZEZ BELGÓW SZLAKIEM

Podstawowym celem działania Stowarzyszenia jest ochrona zdrowia członków realizowana poprzez partycypowanie w obronie pacjentów w organizacji opieki zdrowotnej, opracowanie programów profilaktycznych we współpracy z organizacjami krajowymi i międzynarodowymi.

Stowarzyszenie działa na polu ochrony zdrowia ze szczególnym naciskiem na jej wymiar społeczny. Działalność to szeroko rozumiana pomoc świadczona osobom chorym, starszym i niepełnosprawnym, działalność socjalno-edukacyjna, organizacja wypoczynku dla dzieci i młodzieży oraz osób niepełnosprawnych, w której ważnym aspektem jest ruch wolontaryjny. Prowadzi sklepy i wypożyczalnie medyczne w Inowrocławiu, Bydgoszczy, Toruniu, Włocławku i Poznaniu, które wyróżniają się szerokim asortymentem sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego, dobrymi cenami, wykwalifikowanym, doświadczonym personelem. Ponadto SWP „Flandria” posiada kontrakt z NFZ, pomaga pacjentom w załatwieniu formalności w NFZ i udziela rabatów swoim członkom.

Wśród usług, które oferuje „Flandria”, są także różnego rodzaju usługi farmaceutyczne i medyczne. Prowadzi 6 sklepów i wypożyczalni medycznych, niepubliczny zakład opieki zdrowotnej, usługi pielęgniarskiej opieki domowej świadczone przez wykwalifikowane pielęgniarki we współpracy z lekarzami i pielęgniarkami rodzinnymi, refundowane przez NFZ, dla obłożnie chorych i ich rodzin, którzy wymagają i chcieliby otrzymać opiekę pielęgniarską długoterminową w domu, Poradnię Leczenia Bólu, w której leczenie opiera się na metodach ogólnie przyjętych przez warunki NFZ, m.in. na akupunkturze, blokadach, gdzie ponadto wykonywane są określone zabiegi rehabilitacyjne refundowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia. Gabinet Stomatologiczny prowadzony przez „Flandrię” świadczy usługi stomatologii zachowawczej dla dorosłych z protetyką, także refundowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia. Organizacja współpracuje z kilkunastoma prywatnymi praktykami lekarzy specjalistów. Lekarze ci udzielają członkom Stowarzyszenia Wzajemnej Pomocy „Flandria” 30% rabatu na świadczone usługi.

Stowarzyszenie prowadzi ponadto dwie apteki społeczne, w ramach których funkcjonują poradnie farmaceutyczne doradzające pacjentowi, jakie leki są optymalne przy dolegliwościach niewymagających porady lekarskiej, wskazujące, które leki można, a których nie wolno przyjmować jednocześnie, proponujące tańsze odpowiedniki przepisanych leków.

– Ważne jest tworzenie systemów, które pomogą pacjentom poprzez apteki społeczne w zakupie dobrej jakości tańszego, a przede wszystkim potrzebnego im leku. Brak możliwości kontroli przyjmowanych medykamentów przepisywanych przez lekarzy różnych specjalności jednemu pacjentowi lub zakupionych samodzielnie po obejrzeniu reklamy doprowadza do tego, że przyjmuje on często leki działające w sposób niepożądany – wyjaśnia ideę aptek społecznych **Ineza Skrzypiec-Sikor-ska**, dyrektor SWP „Flandria”, lekarz anestezjolog, która w chwili jego powstania była ordynatorem Oddziału Intensywnej Terapii w inowrocławskim szpitalu.

Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy „Flandria” od początku swojego istnienia współpracuje z Narodowym Chrześcijańskim Stowarzyszeniem Wzajemnościowym CM w Belgii i rządem flamandzkim, które dzielą się swoimi doświadczeniami i udzielają wsparcia w realizacji projektów, z wieloma instytucjami i organizacjami z całego kraju – między innymi z Ministerstwem Zdrowia, marszałkiem województwa kujawsko-pomorskiego, ambasadorem Belgii w Polsce, PFRON, starostą powiatu inowrocławskiego, prezydentem Inowrocławia i wójtem gminy Inowrocław.

Działalność SWP „Flandria” opiera się na wolontariacie (stowarzyszenie zatrudnia w swoich strukturach tylko 30 osób). Działają w nim trzy grupy wolontariuszy:

Dzień Wolontariusza

- 1. Grupa Wspierająca Starszych, Chorych i Niepełnosprawnych działająca w Inowrocławiu. Jest to grupa wolontariuszy, która ma za zadanie aktywizację osób chorych, starszych i niepełnosprawnych. Grupa spotyka się dwa razy w tygodniu w działającym od 5 lat Klubie Wzajemnej Pomocy. Podstawowe zadania tego klubu to aktywność ruchowa oraz integracja z osobami z innych środowisk.
2. Grupa Młodych to grupa skupiająca młodzież szkolną i studencką. Głównym jej założeniem jest promowanie wśród młodzieży zdrowego stylu życia i kształcenie prawidłowych nawyków zdrowotnych poprzez zaangażowanie młodych ludzi w organizację własnego czasu i wypoczynku. Grupy Młodych działają w Inowrocławiu, Toruniu i Bydgoszczy. Wolontariu-

sze z grupy toruńskiej i bydgoskiej odwiedzają dzieci w domach dziecka, szpitalach oraz dzieci chore i niepełnosprawne w ich domach. Grupa inowrocławska włącza się w organizowane przez Stowarzyszenie akcje profilaktyczne oraz kolonie.

3. Grupa Wspierająca Pielęgniarską Opiekę Domową, której zadaniem jest wypełnianie wolnego czasu pacjentom objętym pielęgniarską opieką domową. Grupa działa w Inowrocławiu.

Corocznie od siedmiu lat Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy „Flandria” organizuje Międzynarodową Spartakiadę Osób Niepełnosprawnych. Jest ona wielkim świętem sportu, tolerancji i zdrowia. Głównym celem tej imprezy jest aktywizacja osób niepełnosprawnych. Duch zmagani sportowych integruje osoby niepełnosprawne oraz

społeczność lokalną i zaproszonych gości. Bierze w niej udział ponad 1000 osób. W trakcie spartakiady oprócz rywalizacji sportowej odbywają się m.in. badania profilaktyczne i występy artystyczne.

WALNE ZEBRANIE EUAS W TORUNIU

Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy „Flandria” z Inowrocławia reprezentuje Polskę, polskich pacjentów i organizacje pozarządowe prowadzące działalność pożytku publicznego w Europejskiej Unii Aptek Społecznych i jest przykładem gospodarki społecznej, które prowadzi dwie apteki, sklepy medyczne (sklepy zdrowia) oraz negocjuje umowy z innymi aptekami i hurtowniami w celu większej dostępności polskich pacjentów do niezbędnych leków niejednokrotnie ratujących życie. W dniach 25-26 września br. w Toruniu odbyło się Walne Zebranie Członków Europejskiej Unii Aptek Społecznych organizowane przez European Union of the Social Pharmacies, Escapo – De Lindeboom oraz Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy „Flandria” z Inowrocławia.

– Tego typu konferencja została zorganizowana w Polsce po raz pierwszy – podkreśla **Ineza Skrzypiec-Sikorska**. – Dlatego też uważamy je za wydarzenie historyczne. Ponieważ polityka lekowa jest bardzo ważnym i szeroko dyskutowanym tematem w Polsce, a idea apteki społecznej bardzo mało znana, jestem przekonana, że ta konferencja stanie się zaczątkiem lepszego poznania idei i tworzenia tego typu aptek w naszym kraju.

W trakcie zebrania EUAS omawiano nie tylko sprawy ekonomiczno-administracyjno-organizacyjne, ale i najbardziej palące problemy związane z polityką lekową w Europie, w formie konferencji mówiącej o konsolidacji usług farmaceutycznych i społecznej przedsiębiorczości w Unii Europejskiej.

Wprowadzenia do tematu zebrania i podsumowania dyskusji nad nowymi perspektywami farmacji socjalnej dokonał **M. William Janssens** – prezes EUAS. **Marek Balicki**, minister zdrowia w latach 2004-2005, mówił o polityce refundacyjnej państwa, poszukując odpowiedzi na pytanie, jak zagwarantować dostęp do leków wszystkim grupom społecznym, **Ton Kelder** o przyszłości farmacji socjalnej, **Agnieszka Różga** z TUV –

o towarzystwie ubezpieczeń wzajemnych jako naturalnym partnerze instytucji działających na polu ekonomii społecznej. W czasie zjazdu głos zabrali ponadto **Gerard Leseul** i **Francis Megerlin** reprezentujący stowarzyszenia we Francji. Obrady podsumowała **Ineza Skrzypiec-Sikorska** – dyrektor SWP „Flandria”.

Europejska Unia Aptek Społecznych postanowiła przygotować Białą Księgę, którą zostanie przedstawiona władzom europejskim do akceptacji. Główne jej idee to:

1. Główny cel: dobro pacjenta.
2. Wydawanie leków wyłącznie przed farmaceutów, zgodnie z zasadami dobrej praktyki farmaceutycznej, a nie w supermarketach i kioskach.

3. Ochrona sektora publicznego – zdrowie publiczne jako dobro społeczne.

4. Farmaceuta pełni rolę pośrednika pomiędzy producentem a pacjentem.

W dyskusji panelowej mówiono o sposobach wyróżniania się i prowadzenia strategii zabezpieczającej społeczny charakter aptek socjalnych oraz metodach ich utrzymania wobec konkurencji na rynku aptek liberalnych, komercyjnych.

– Świat leków jest jeszcze w dużej mierze postrzegany jako produkt typowo komercyjny – twierdzi pani **Ineza Skrzypiec-Sikorska**. – Nie słyszałam, aby podnoszony był aspekt społeczny prowadzonych aptek, które byłyby i są bardzo pożądane przez kupujących leki. Wart podkreślenia jest fakt

Uczestnicy 48. Walnego Zebrania Europejskiej Unii Aptek Społecznych w Toruniu

Bannach
meble

nowoczesne meble do aptek

PARTNER WILLACH

zgodne z nowym prawem farmaceutycznym
własne projekty
leasing [tani]
niskie ceny

ergonomiczne trwałe komfortowe

nowoczesne

www.bannach.pl e-mail: biuro@bannach.pl
tel./fax 052 584 14 47 052 324 84 84

świadczenia przez nie wysokiej jakości usług farmaceutycznych. Tworzone są przez pacjentów dla pacjentów organizacje non-profit, które starają się zapewnić dostępność do medykamentów najszerszej grupie odbiorców. Niestety, i dzisiaj spotykamy się w wielu aptekach z odejściem pacjenta od „okienka” z powodu braku środków na zrealizowanie recepty. Również sygnalizowane są nam nieprawidłowości związane z nakłanianiem lekarzy do wypisywania leków jednej firmy, bez baczenia na cenę leku dla pacjenta. Nie bez winy są również niektórzy aptekarze, którzy nie proponują tańszych odpowiedników przepisanych leków. Dlatego ważne jest tworzenie systemów, które pomogą pacjentom, również, a może i przede wszystkim, poprzez apteki społeczne w zakupie dobrej jakości tańszego, a przede wszystkim potrzebnego im leku.

– Brak możliwości kontroli przyjmowanych medykamentów przepisywanych przez lekarzy różnych specjalności jednemu pacjentowi lub zakupionych samodzielnie po reklamie w TV doprowadza do tego, że pacjent przyjmuje niejednokrotnie leki działające w sposób niepożądany z powodu jego synergizmu, antagonizmu lub chociażby z powodu polipragmazji – wyjaśnia pani dyrektor. – Dlatego w aptekach oznaczonych logo apteki społecznej pacjent uzyska szeroką informację o leku i ostrzeżenia, z którymi powinien podzielić się z lekarzem pierwszego kontaktu, aby ewentualnie zweryfikować leczenie. Jest to etycznie i ekonomicznie uzasadnione: eliminuje powikłania – pacjent przyjmuje tylko niezbędne leki, a koszty leczenia maleją nie tylko dla pacjenta, ale i dla kraju, gdyż spadają koszty refundacji.

Dzięki obecności na zjeździe w Toruniu tylu wspólnych fachowców z wielu krajów (Belgii, Francji, Holandii, Portugalii, Polski, Szwajcarii i Włoch) można było wymienić się doświadczeniami i na koniec w podsumowaniu przyjąć założenia, jakie jeszcze idee powinny spełniać nasze apteki i jak je przekazywać władzom i decydom dla dobra nas wszystkich.